

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/166/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812205896
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812205896.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a.s., Prievozská 6/A, Bratislava, IČO: 35 697 270, právne zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Katriakom, AK, Dr. Vladimíra Clementisa 10, 821 02 Bratislava, proti žalovanej A. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. G. č. XXX, o zaplatenie 735,07 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11C/66/2012-52 zo dňa 27.08.2012 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutej časti, t. j. vo výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi 484,07 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne z dlžnej sumy od 07.08.2010 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 14,08 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 45,37 eur na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. Martina Katriaka a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ustanovení §§ 52 ods. 1 až 4, 53 ods. 1, 2, 4 písm. k), 489, 491 ods. 1, 517 ods. 1, 2 a 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka; §§ 42 ods. 4 písm. b), 43 ods. 1, 2, 5 zák. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách a podľa § 3 ods. 1 a 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania a vychádzajúc z citovaných ustanovení súd mal za preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá spotrebiteľská zmluva. Spotrebiteľ - žalovaná v čase uzatvárania jednotlivých zmlúv o pripojení nemala možnosť individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy s dodávateľom - žalobcom. Zo strany žalovanej došlo k porušeniu zmluvných podmienok, a to neuhradením cien poskytnutých služieb a poplatkov. Celková výška pohľadávky žalobcu z titulu neuhradenia faktúr je vo výške 484,07 eur. Žalovaná bola zo strany žalobcu vyzvaná na dobrovoľné plnenie, ale aj napriek tomu žalobcovi vyššie uvedené faktúry neuhradila.

Prvostupňový súd považoval nárok žalobcu v tejto časti za dôvodný, preto návrhu žalobcu vyhovel.

Žalovaná tým, že nezaplatila cenu za poskytnuté služby a poplatky ani v dodatočnej lehote určenej žalobcom v pokuse o pokonávku, teda do 06.08.2010, dostala sa dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty, teda dňom 07.08.2010, do omeškania. Týmto dňom vznikol žalobcovi nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy. Podľa zistenia súdu výška základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením, t.j. ku dňu 07.08.2010, bola 1 % ročne. Výška úrokov z omeškania ku dňu 07.08.2010 bola teda 9 % ročne.

Prvostupňový súd preto priznal žalobcovi nárok na úroky z omeškania v súlade s platnou právnou úpravou vo výške 9 % ročne od 07.08.2010 do zaplatenia zo sumy 484,07 eur eur.

Súd prvého stupňa ďalej zistil, že v zmysle Dodatku uzatvoreného k zmluve o pripojení a Všeobecných podmienok žalobcu, bola medzi účastníkmi konania pre prípad porušenia zmluvných dojednaní dohodnutá zmluvná pokuta (zmluvná podmienka). Súd prvého stupňa mal za to, že takto dohodnutá zmluvná pokuta je v rozpore s ustanovením § 3 ods. 1 a § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V súvislosti s horeuvedeným konštatoval, že v danej právnej veci bola medzi žalobcom a žalovanou uzatvorená spotrebiteľská zmluva. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenie § 53 ods. 1, veta druhá predstavuje cestu na širšiu súdnu ochranu spotrebiteľa aj vo vzťahu k esenciálnym zložkám zmluvy.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa, a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často, vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu, nemá možnosť či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený, a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení. Súd nijako nespochybnil význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Súd v danej súvislosti poukázal aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“). Smernica zároveň v prílohe vypočítava pre členské štáty ako vzor niektoré zmluvné podmienky, ktoré odporúča transponovať do vnútroštátnych predpisov. Miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“ a súčinnosťou

od 1. januára 2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky aj do Občianskeho zákonníka.

Odvolávajúc sa na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Océano Grupo Editorial SA a Rocío Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, prvostupňový súd ďalej uviedol, že pri svojom rozhodovaní prihliadal aj k ostatným zmluvným podmienkam, k povahe služby, k okolnostiam zmluvy. Za relevantnú považoval aj tú skutočnosť, že zmluvná pokuta má zohľadňovať zľavnenú cenu mobilného telefónu a v prípade predčasného ukončenia garantovať návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy pri odpredaji telefónu. Zmluvná pokuta má však aj nežiaduci rozmer. Zmluvná pokuta neprimerane ukracuje spotrebiteľa.

V danej právnej veci si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, na ktorú mu v zmysle zmluvných podmienok vznikol nárok, nakoľko žalovaná riadne a včas nezaplatila cenu poskytnutých služieb. Teda žalobcovi v tejto situácii, keď žalovaná sa zaviazala platiť pravidelne mesačne paušálny poplatok vo výške minimálne 18,90 eur, vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 331,94 eur, čo vo vzťahu k mesačnému poplatku 0,36 eur predstavuje 17,5-násobok.

Zmluva o pripojení bola so žalovanou uzatvorená dňa 18.03.2009. Zmluvná pokuta dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení ju zaväzovala k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, teda 24 mesiacov, a to aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované žalobcom, riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pričom aj v prípade nezaplatenia poslednej úhrady mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu stále v plnej výške. V tomto smere žalobca nerozlišoval medzi prípadmi, kedy zmluvný vzťah sa ukončí jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti, alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti. V oboch týchto prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné.

Podľa súdu prvého stupňa v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného z účastníkov zmluvy. Žalobca ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane.

Významné je, podľa názoru prvostupňového súdu, posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania. Uvedené by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzatvorení zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti.

Prvostupňový súd ďalej uviedol, že žalobca sa nedomáhal zaplatenia celej zmluvnej pokuty, ale len v rozsahu 181,- eur, čo predstavuje rozdiel medzi predajnou cenou telefónu v čase uzatvorenia zmluvy o pripojení a akciovej ceny, za ktorú žalobca žalovanej telefón odpredal. Tejto sumy sa žalobca nedomáhal z titulu zmluvnej pokuty ale z titulu náhrady škody, ktorá zodpovedá výške poskytnutej zľavy. Tento nárok považoval prvostupňový súd za nedôvodný preto, že medzi žalobcom a žalovanou došlo k uzatvoreniu písomnej dohody o výške kúpnej ceny telefónu, teda žalobcom bola stanovená kúpna cena telefónu, ktorú žalovaná zaplatila. Cenu telefónu pritom dobrovoľne stanovil žalobca. Žalobca sa tak rozhodol v rámci svojej obchodnej politiky a všetky zvýhodnenia a benefity boli žalobcom poskytnuté dobrovoľne. Prvostupňový súd poukázal na viaceré rozhodnutia súdov, ktorými bola dohodnutá zmluvná pokuta judikovaná ako neprijateľná. Rovnako považoval za neprijateľnú zmluvnú pokutu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi a teda neplatná, aj nárok na zaplatenie sumy 70,- eur ako zmluvnej pokuty za nesplnenie zmluvne dohodnutých povinností a to pre vyššie uvedené dôvody. Dojednanie o zmluvnej pokute pre prípad porušenia „ďalších povinností“, ktoré sú koncipované široko (žalobca ich koncipoval len príkladmo), je pre spotrebiteľa nejednoznačné a preto aj neprijateľné. Z faktúry č. 8535616358

vyplýva, že dňa 16.12.2009 došlo k odpojeniu žalovanej a od tohto dňa nemohla služby žalobcu využívať. Nárok žalobcu na zaplatenie sumy 70, eur z titulu náhrady škody zostal sporným, pretože nebolo preukázané, či vôbec došlo k vzniku nejakej škody zavinením žalovanej, kedy k nej došlo a v akej výške.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvého stupňa dospel k záveru, že dojednané zmluvné pokuty sú neprimerané, spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, teda je neprijateľná, a preto žalobu žalobcu v časti uplatnenej zmluvnej pokuty v celkovej výške 251,- eur a úrokov z omeškania zo zmluvnej pokuty vo výške 9 % ročne od 07.08.2010 zamietol.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa právne podľa ustanovenia § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 32% vzhľadom na pomer jeho úspechu v konaní. Trovy pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku 14,08 eur (32% zo sumy 44,- eur) a trov právneho zastúpenia 45,37 eur (32% zo sumy 141,79 eur).

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku, ktorým prvostupňový súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, sa v zákonnej lehote odvolal žalobca.

V odvolaní uviedol, že v priebehu konania netrval na právnej kvalifikácii nároku uvedenej v žalobnom návrhu a žiadal, aby súd priznal nárok na zaplatenie sumy 181 eur titulom náhrady škody. Nesúhlasí so záverom súdu, že neboli splnené zákonné predpoklady na priznanie nároku titulom náhrady škody. Zľavu z kúpnej ceny mobilného telefónu poskytol žalovanej na základe dodatku k zmluve o pripojení len na základe toho, že sa žalovaná zaviazala zotrvať so žalobcom v zmluvnom vzťahu po dohodnutú dobu viazanosti ako aktívny užívateľ služby. Žalovaná využila poskytnuté výhody, no povinnosti si od počiatku neplnila. V dodatku k zmluve sa nachádza vyhlásenie žalovanej, že si je vedomá toho, že mobilný telefón jej je poskytovaný za akciovú cenu len z toho dôvodu, že sa zaviazala užívať služby po dohodnutú dobu viazanosti a že nedodržanie tohto záväzku by žalobcovi spôsobilo škodu minimálne v rozsahu zľavy. Samotná skutočnosť, že trhovú cenu mobilného telefónu nebola v dodatku uvedená, nemôže byť dôvodom na vyslovenie záveru, že porušením zmluvných povinností žalovanou žalobcovi škoda nevznikla. Žalovaná mala možnosť kúpiť si telefón za trhovú cenu bez akýchkoľvek výhod. Žalovaná ale zavinené porušila svoju povinnosť, ku ktorej sa zaviazala, čím naplnila predpoklad zodpovednosti za škodu. Žalobca výšku škody riadne vyčíslil ako rozdiel medzi trhovou cenou mobilného telefónu a akciovou cenou. Medzi porušením právnej povinnosti zo strany žalovanej a vznikom škody je príčinná súvislosť. Z povahy zmluvného záväzku je zrejmé, že žalovaná by nezískala vlastníctvo k mobilnému telefónu vyššej hodnoty za 29 eur bez primeraného záväzku, ktorý na seba prevzala. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/60/2011. Za rovnako dôvodný považuje žalobca aj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty 70,- eur uplatnený v súvislosti s porušením zmluvných povinností žalovanou pri zmluve č. A4659358. Vzhľadom na výšku zmluvnej pokuty, rozsah poskytnutých výhod žalovanej, ako aj na možnosť uplatniť si sankcie pre prípad porušenia zmluvy, nie je v danom prípade zmluvná pokuta 70,- eur neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Dohoda o zmluvnej pokute mala viesť žalovanú k riadnemu plneniu si zmluvných povinností.

Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil tak, že zaviazá žalovanú na zaplatenie sumy 251,- eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 251,- eur od 07.08.2010 do zaplatenia a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 51,55 eur pozostávajúcich zo súdneho poplatku za odvolanie 16,50 eur a trov právneho zastúpenia 35,05 eur za podané odvolanie.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie

pojednávaniu, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 22.02.2012 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa odseku 4 citovaného zákonného ustanovenia, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa ods. 4 citovaného zákonného ustanovenia, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Predmetom odvolacieho konania je zaplatenie zmluvných pokút, vyplývajúcich z Dodatkov k Zmluvám o pripojení. Tieto zmluvy sú nepochybne spotrebiteľskými zmluvami a vzťahujú sa na ne ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Z ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu.

Odvolací súd nepopiera argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej je zmluvná pokuta zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil.

Žalobca v priebehu konania nijako nepreukázal svoje tvrdenie, že možnosťou voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Zmluvné pokuty sú zjavne v štandardných formulároch. Sotva by odvolací súd uveril, že by žalobca zvládol s takým množstvom spotrebiteľov osobitne vyjednávať prostredníctvom svojich zamestnancov všetky zložky zmluvy a sotva by uveril, že dodávateľ - žalobca už vopred predvídal, že spotrebiteľ - žalovaná bude súhlasiť so zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvných povinností v žalobcom

určenej výške, a preto žalobca zmluvnú pokutu predformuloval do Dodatku. Žalobca nepreukázal, že by v danom prípade bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi. Žalobca neunesol dôkazné bremeno. Osobitné vyjednanie zmluvnej podmienky totiž znamená, že spotrebiteľ si osobitne vymieňuje nejakú zmluvnú klauzulu, ktorá má pre neho osobitný význam, čo v prejednávanej veci žalobca nepreukázal.

Žalobca si v danom prípade zmluvnou pokutou zabezpečoval záväzok žalovanej zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom po určenú dobu (v zmysle každého dodatku k Zmluve 24 mesiacov).

Tak, ako správne konštatoval prvostupňový súd, zmluvná pokuta mnohonásobne prevyšuje mesačné paušálne poplatky, čo predstavuje neprimerané zvýhodnenie žalobcu na úkor žalovanej.

V súlade s platným právom je možné dojednať zmluvnú pokutu, ktorá obstoí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a to so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti dotknutého právneho úkonu. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je síce zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore so zásadou, zakotvenou v ustanovení § 3 Občianskeho zákonníka, teda nemôže byť v rozpore so dobrými mravmi.

Ak súd takéto dojednanie preskúmava, musí brať do úvahy aj ostatné podmienky a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá.

Odvolačný súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého za rozhodujúce pre vyslovenie záveru o neprijateľnosti podmienok uvedených v zmluvách je potrebné považovať aj tú skutočnosť, že dojednané zmluvné pokuty zaväzovali žalovanú k ich zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, teda 24 mesiacov. To znamená aj v prípade, ak si žalovaná ako účastníčka zmluvy plnila svoju povinnosť do času krátko pred uplynutím doby viazanosti, bola by povinná zmluvnú pokutu zaplatiť v plnej výške vo vzťahu ku každej zmluve a ich dodatkom. Žalobca tak nerozlišoval čas, po ktorý spotrebiteľ plnil, a ktorý zostával do konca doby viazanosti. Spotrebiteľ by bol viazaný rovnakou zmluvnou pokutou bez ohľadu na obdobie, za ktoré povinnosť porušil.

Odvolačný súd sa nemôže stotožniť s argumentom žalobcu, že nerovnováha, založená samotným uzavretím dodatkov, je v prospech spotrebiteľa, s prihliadnutím na výhody, ktoré uzatvorením dodatkov získal. Aj v prípade, že spotrebiteľ, vstupujúci so žalobcom do zmluvného vzťahu získa nejakú výhodu, je nepravdepodobné, že by žalobca ako podnikateľ vyvíjal svoju činnosť za iným účelom, ako za účelom dosiahnutia svojho zisku.

Pokiaľ žalobca argumentoval, že žalovaná si mohla vybrať lacnejší telefón, napr. za symbolickú cenu, s ktorým by boli spojené zmluvné pokuty v nižšej sume, odvolací súd uvádza, že týmto si žalobca jednak protirečí so svojim vyššie citovaným tvrdením, že možnosťou voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok a zároveň takýto argument žalobcu považuje za neprijateľný (ak nie absurdný) v tom smere, že spotrebiteľ bude nútený vyberať, to znamená uskutočňovať voľbu medzi produktmi v závislosti od toho, s akou zmluvnou pokutou sú späté, t. j. jednostranne vopred určené dodávateľom.

Už aj vzhľadom na uvedené preto nemožno považovať za relevantnú odvoláciu námietku žalobcu, že pri posudzovaní podmienok, ktoré boli v dodatkoch k zmluvám uvedené na základe individuálneho rozhodnutia spotrebiteľa, je aplikácia ustanovení o neprijateľných podmienkach vylúčená.

Pokiaľ žalobca ako dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a požadovaná sankcia je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. V ust. § 53 a nasl. Občianskeho

zákonníka sú vyjadrením snahy, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi.

Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchyliť od podmienok upravených v Občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenia spotrebiteľa, alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv, nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ.

Pokiaľ si žalobca uplatnil voči žalovanej právo na zaplatenie sumy 181,- eur z titulu náhrady škody, ktorú troví rozdiel medzi trhovou cenou mobilného telefónu a jeho akciovou cenou, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Okresného súdu Košice - okolie č.k. 17C/294/2012 - 52 zo dňa 28.01.2013, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje. V ňom okresný súd uviedol:

„Právne relevantná škoda je majetková ujma, ktorá nastala (prejavuje sa) v majetkovej sfére poškodeného (majetková - hmotná ujma), a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentnom, t. j. peniazmi, a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Prejavuje sa vo forme skutočnej škody alebo vo forme ušlého zisku. Obe tieto formy sú v zásade rovnocenné a existencia jednej z nich nie je podľa platného práva podmienkou vzniku a uplatnenia druhej formy. Skutočná škoda je taká ujma, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a reprezentuje majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby prišlo k uvedeniu veci do predchádzajúceho stavu. Ak je poškodený vlastníkom veci, jeho majetkový stav zahrňuje hodnotu veci a v dôsledku jej straty, odobratia či zničenia dochádza k zmenšeniu jeho majetkového stavu o hodnotu tejto veci v dobe pred tým, než napr. došlo k jej strate, odobratiu či zničeniu prišlo.

Z čl. 1 bod 1.2 Dodatku zmluvy o pripojení zo dňa 8.12.2009 súd zistil, že: strany sa dohodli o predaji koncového telekomunikačného zariadenia typu LG KU990i, výrobné číslo: - nečitateľné, z majetku Podniku so zľavou z jeho spotrebiteľskej ceny za kúpnu cenu spolu s DPH vo výške 19 eur.

Z čl. 2 bod 2.1. vyplýva: účastník je povinný zaplatiť Podniku kúpnu cenu vo výške uvedenej v čl. 1 bode 1.2 ako aj poplatok vo výške vo výške uvedenej v čl. 1 bod 1.5.... na základe faktúry vystavenej Podnikom, v lehote uvedenej vo faktúre, inak do 15 dní odo dňa vystavenia faktúry.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že do majetkovej sféry a teda do vlastníctva žalovaného sa telefón LG KU990i dostal po tom, ako zaplatil dohodnutú kúpnu cenu 19 eur. Žalobca nepopieral, že by žalovaný túto sumu nezaplatil, a teda jej úhradu sa stal vlastníkom veci. Žalobca v pozícii predávajúceho ako jediný mohol ovplyvniť to, a či vôbec tretej osobe nejakú vec predá, a za akú cenu. Cenu veci určil on a žalovaný ju zaplatil. Žalobcovi teda nemohla vzniknúť na veci - mobilnom telefóne škoda, keďže už nebol jej vlastníkom a žiadna iná povinnosť žalovanému vo vzťahu k žalobcovi z titulu „zľavenej kúpnej ceny“ nevznikla, pretože žiadna takáto povinnosť v zmluve upravená nie je.

Z uvedeného teda plynie, že tomu, kto nie je vlastníkom veci, škoda spočívajúca v hodnote tejto veci nemôže vzniknúť, pretože ten, kto nenadobudol vec do vlastníctva, nezískal majetkovú hodnotu, ktorú by mohol stratiť.“

V súlade s uvedeným preto odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne vyhodnotil nárok žalobcu na náhradu škody ako nedôvodný a nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vo vzťahu k dôvodom, pre ktoré prvostupňový súd nepriznal žalobcovi právo na zaplatenie zmluvných pokút a náhrady škody, odvolací súd konštatuje, že sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil ako vecne správny v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca v odvolacom konaní úspešný nebol a žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd rozhodol, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.